

Ministerstwo Sprawiedliwości

Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji

DWOiP-V.071.15.2025

Warszawa, 01 sierpnia 2025 r.

Pan
Dariusz Kuszewski
Przewodniczący Zarządu Głównego
NSZZ Pracowników
Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych

Szanowny Panie Przewodniczący,

w nawiązaniu do pisma z dnia 5 maja 2025 r., w przedmiocie stosowania niejednorodnych rozwiązań formalno-prawnych w zakresie monitorowania pomieszczeń w okręgowym ośrodku wychowawczym, zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich, przy którym przesłano opinię prawną w sprawie zgodności z przepisami prawa monitoringu zamontowanego w pomieszczeniach dla pracowników ochrony w zakładzie poprawczym, informuję, co następuje.

W kontekście problematyki dotyczącej stosowania monitoringu wizyjnego w pomieszczeniach okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich należy zauważyć, że na skutek zmiany stanu prawnego, spowodowanego wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. *o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich* (Dz. U. z 2024 r., poz. 978), dalej – „u.w.r.n”, monitorowanie pomieszczeń przez wewnętrzny system urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk precyzuje art. 121 *ustawy*, wskazując na rodzaj urządzeń i środków technicznych służących do rejestrowania, celowość wykorzystywania nagrania z kamer, dostępność do monitorowanego obrazu oraz wskazuje decydentów o stosowaniu monitorowania w określonych miejscach i pomieszczeniach. Przedmiotowa ustawa wskazuje również na ograniczenia w monitorowaniu i utrwalaniu dźwięku.

W świetle obowiązujących przepisów za bezpieczeństwo nieletnich i pracowników w zakładzie dla nieletnich odpowiada dyrektor. W zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania placówki dyrektora wspomaga system ochrony, składający się z zabezpieczeń techniczno-ochronnych oraz środków sygnalizacji i łączności.

Monitorowanie czynności niezwiązanych z bezpośrednim nadzorem pracowników nad wychowankami, według opinii Związku, któremu Pan przewodniczy, nie jest objęte

przepisami u.w.r.n., a kwestie te regulują przepisy art. 22² ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2025 r. poz. 277).

Należy podkreślić, że zarówno ustawa Kodeks Pracy, jak i u.w.r.n., wprowadzają możliwość, nie zaś obowiązek stosowania monitoringu wizyjnego. Zatem potencjalnie każda z tych ustaw może stanowić podstawę prawną do stosowania monitoringu wizyjnego w określonych miejscach i w określonym celu.

Odnosząc się do kwestii zawartej w przedmiotowym piśmie, a dotyczącej monitorowania pomieszczeń dostępnych jedynie dla pracowników ochrony tj. dyżurki, posterunku ochrony zauważyć należy, że w przypadku okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich funkcje tych placówek są dwojakie – stanowią one jednocześnie zakłady pracy dla osób w nich zatrudnionych, ale też stanowią szczególnego rodzaju placówki dla nieletnich, podlegające szczególnym regulacjom prawnym określającym ich wyjątkowe zadania. Osoba pełniąca funkcję dyrektora takiej placówki posiada jednocześnie status pracodawcy. Do autonomicznych decyzji takiej osoby ustawodawca pozostawił kwestię stosowania monitoringu wizyjnego. Decyzja ta nie wymaga uprzedniego uzyskania zgody, zarówno od pracowników placówki, jak i jej wychowanków.

Dyrektor placówki mający status pracodawcy jako podmiot sprawujący administracyjne władztwo nad przestrzenią zakładu pracy oraz nad placówką jako okręgowym ośrodkiem wychowawczym, zakładem poprawczym i schroniskiem dla nieletnich, najpierw zobligowany jest do zdiagnozowania niezbędności zabezpieczenia określonych obszarów/pomieszczeń poprzez wprowadzenie monitoringu wizyjnego, a następnie do uregulowania tej kwestii w stosownym akcie nakładającym już na niego skonkretyzowany obowiązek stosowania monitoringu w wybranych celach, przy wskazaniu stosownej podstawy prawnej.

Oczywiście o legalności każdej z form monitoringu decydować będzie to, czy w danym przypadku jest to niezbędne i proporcjonalne do zamierzonego celu, co pracodawca/dyrektor powinien analizować indywidualnie w każdym konkretnym przypadku.

Konstruując przedmiotowe przepisy prawne, uwzględniono konieczność zapewnienia bezpieczeństwa i porządku wewnętrznego okręgowego ośrodka wychowawczego, zakładu poprawczego lub schroniska dla nieletnich oraz zachowania niezbędnych warunków dla poszanowania ludzkiej godności. Stosowanie monitoringu to nie tylko prewencja zachowań nieletnich zagrażających bezpieczeństwu lub porządkowi wewnętrznemu ośrodka, zakładu lub schroniska, zapewnienie bezpieczeństwa pracowników tych placówek, ale także zapobieganie ewentualnemu, niewłaściwemu traktowaniu nieletnich. Zarejestrowany obraz lub dźwięk może służyć również do oceny przestrzegania praw nieletnich oraz oceny zachowania nieletnich podczas pobytu w ww. placówkach.

Uwzględniając ideę stosowania monitoringu, jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa i porządku wewnętrznego w okręgowym ośrodku wychowawczym, zakładzie

poprawczym i schronisku dla nieletnich, wprowadzono utrwalanie monitorowanego obrazu lub dźwięku za pomocą odpowiednich urządzeń i środków technicznych.

O stosowaniu monitorowania w określonych miejscach i pomieszczeniach oraz o rodzaju urządzeń i środków technicznych służących do rejestrowania, utrwalania i odtwarzania obrazu lub dźwięku z monitoringu decyduje dyrektor okręgowego ośrodka wychowawczego, zakładu poprawczego i schroniska dla nieletnich. Określając te miejsca lub pomieszczenia dyrektor kieruje się koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa i porządku wewnętrznego w placówce.

W ocenie ustawodawcy, to dyrektor konkretnej placówki odpowiedzialny za jej prawidłowe funkcjonowanie, posiada najlepsze kompetencje, aby określić miejsca i pomieszczenia, w których powinien być stosowany monitoring.

Z powyższego wynika, że celem stosowania monitoringu wizyjnego w okręgowym ośrodku wychowawczym, zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich, jest zapewnienie bezpieczeństwa i porządku wewnętrznego placówki, zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim osobom tam przebywającym, zarówno wychowankom jak i pracownikom. Natomiast zgodnie z Kodeksem pracy, pracodawca może wprowadzić szczególny nadzór nad terenem zakładu pracy lub terenem wokół zakładu pracy w postaci środków technicznych umożliwiających rejestrację obrazu, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa pracowników lub ochrony mienia albo zachowania w tajemnicy informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę. Tak sformułowana przesłanka umożliwia pracodawcy wprowadzenie monitoringu w każdej sytuacji, gdyż nadzór umożliwia sprawdzenie, jakie osoby bądź przedmioty dostają się na teren zakładu pracy czy teren wokół zakładu, co niewątpliwie zapewnia bezpieczeństwo pracowników.

Mając na uwadze, że funkcje okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich są dwojakie – zakłady pracy dla osób w nich zatrudnionych, a też szczególnego rodzaju placówki dla nieletnich, podlegają specjalnym regulacjom prawnym. Funkcje te wzajemnie się przenikają. Dyrektor placówki w zakresie monitoringu wizyjnego może podlegać dwóm reżimom prawnym: "pracownicemu", gdzie monitoring oparty jest na art. 22² k.p. oraz "szczególnemu" gdzie monitoring oparty jest na przepisie szczególnym (rangi ustawowej) tj. na przepisie art. 121 u.w.r.n.

O ile przepis art. 22² k.p. ma zastosowanie jedynie na linii pracodawca – pracownik, to przepis szczególny, jakim jest art. 121 u.w.r.n. ma zastosowanie zarówno na linii pracodawca – pracownik, jak i na linii dyrektor – wychowankowie placówki.

Wobec powyższego, pomieszczenia pracowników ochrony znajdujące się w okręgowych ośrodkach wychowawczych, zakładach poprawczych lub schroniskach dla nieletnich mogą być monitorowane za pośrednictwem monitoringu wizyjnego zarówno na podstawie art. 22² k.p., jak i na podstawie art. 121 u.w.r.n., a podjęcie decyzji w tym zakresie należy do dyrektora placówki pełniącego jednocześnie funkcję pracodawcy.

Z informacji zebranych od dyrektorów wszystkich podległych okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich wynika, że monitoring

wizyjny funkcjonuje w oparciu o przepis art. 121 u.w.r.n., którego celem jest zapewnienia bezpieczeństwa wychowankom i pracownikom, a także ochrony mienia placówki. Obszarami objętymi monitoringiem są miejsca, gdzie istnieje ryzyko naruszenia bezpieczeństwa i porządku wewnętrznego placówki, czyli miejsca gdzie nieletni zazwyczaj przebywają i istnieje ryzyko w stopniu wyższym od znikomego, że może dojść do naruszenia wspomnianego porządku. We wszystkich placówkach dostęp do rejestrowanego obrazu mają wyłącznie osoby upoważnione, zgodnie z zasadą minimalizacji dostępu wynikającą z art. 5 ust. 1 lit. c oraz art. 32 RODO (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679).

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart

Podsekretarz Stanu

Podsekretarz Stanu Maria Ejchart

/podpisano elektronicznie/